

*Содержательный раздел
основной образовательной программы
основного общего образования (п.2.1.)*

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Башкортостан
МАОУ "СОШ №29" городского округа г. Стерлитамак РБ

УТВЕРЖДЕНО

Приказ № 202
от «30» 03 2022г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
(ID 4666599)
учебного предмета
«ГОСУДАРСТВЕННЫЙ (БАШКИРСКИЙ) ЯЗЫК
РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН»

НАЧАЛЬНОЕ ОБЩЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Рассмотрено на заседании методического объединения
учителей родных языков от «30» 08 2022г. №

Составитель: Худайбердина Альфия Альфитовна
учитель башкирского языка и литературы

г. Стерлитамак 2022

АҢЛАТМА ЯЗЫУ

«Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» (дөйөм белем биреү ойошмаларының 1-4 класы өсөн) укыу предметынан өлгө эш программаһын төзөүзә түбәндәге документтар хокуки-норматив нигез булып торзо:

- 1) Рәсәй Федерацияһының Конституцияһы;
- 2) 2012 йылдың 29 декабрәнән “Рәсәй Федерацияһында белем биреү” (үзгәртеүзәр һәм тулыландырыузар менән) 273-сө федераль законы;
- 3) 1991 йылдың 25 октябрәнән 1807-1-се “Рәсәй Федерацияһы халыктары телдәре тураһында” Рәсәй Федерацияһы законы (үзгәртеүзәр һәм тулыландырыузар менән);
- 4) Башланғыс дөйөм белем биреүзән федераль дәүләт белем биреү стандарты (2021 йылдың 31 майында Рәсәй Федерацияһы Мәғариф министрлығының 286-сы приказы менән раҫланған);

5) Башланғыс дөйөм белем биреүзән яқынса төп белем биреү программаһы (дөйөм белем биреү буйынса федераль укыу-методик берекмә карары, 2022 йылдың 18 мартындағы 1/22-се протокол менән раҫланған);

6) Тәрбиә биреүзән яқынса программаһы (дөйөм белем биреү буйынса федераль укыу-методик берекмә карары, 2022 йылдың 23 июнендәге 3/22-се протокол);

7) Рәсәй Федерацияһы Мәғариф министрлығының 2019 йылдың 1 октябрәндәге коллегия ултырышында раҫланған Рәсәй Федерацияһы халыктарының туған телдәрән укытыу концепцияһы;

8) Республика Башлығының 2020 йылдың 30 декабрәндәге 613-сө Указы менән раҫланған Башкортостан Республикаһының дәүләт телдәрән һәм Башкортостан Республикаһы халыктарының туған телдәрән укытыу концепцияһы;

9) Башкортостан Республикаһы Конституцияһы (үзгәрештәр һәм өстәмәләр менән);

10) 2013 йылдың 1 июлендәге 696-з һанлы «Башкортостан Республикаһында мәғариф тураһында» Башкортостан Республикаһы Законы (үзгәрештәр һәм өстәмәләр менән).

“Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле” укыу предметы Башкортостан Республикаһы территорияһында урынлашқан дәүләт һәм муниципаль белем биреү ойошмаларында Башкортостан Республикаһы кануниәте һәм башланғыс дөйөм белем биреү Федераль дәүләт белем биреү стандартына ярашлы “Туған тел һәм туған телдә эзәби укыу” предмет өлкәһе сиктәрәндә бәлиғ булмаған укыусыларзың ата-әсәләренән (законлы вәкилдәрәнән) ғаризаһына ярашлы өйрәнелә.

Программа нигезәнә Федераль дәүләт белем биреү стандартының методологияһы булған системалы-эшмәкәрлекле караш һалынған. Программа Өлгө тәрбиә программаһында кабул ителгән өстөнлөклә максаттарға һәм укытыусыларға “Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле” укыу предметынан эш программаһын төзөүзә методик ярзам күрһәтеүгә йүнәлтелгән.

Программа укыу йылдары буйынса укытыу предметының йөкмәткеһән, «Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» дәресә саралары менән укыусыларға белем, тәрбиә биреү һәм үстереүзән төп методик стратегияларын билдәләй.

Программа укытыусыға түбәндәге мөмкинлектәрзе бирә:

1. Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) телән укытыу процесында башланғыс дөйөм белем биреүзән Федераль дәүләт белем биреү стандарттарына ярашлы шәхсэн, метапредмет һәм предмет һөзөмтәләренә ирешеүзә заманса карашты тормошка ашырырға;

2. Төп хокуки документтарға ярашлы “Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле” укыу предметының йөкмәткеһән укыу йылдарына ярашлы планлаштырырға һәм алдан көтөлгән һөзөмтәләрге билдәләрге;

3. Календарь-тематик план төзөгәндә конкрет кластың үзенсәлектәрән иҫәпкә алырға, укыу материалын үзләштерәү өсөн тәкдим ителгән төп эшмәкәрлек төрзәрән һәм сәғәттәрзе темаларға яқынса бүлеү өлгөһән файзаланырға.

«Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» укыу предметына дөйөм кылыкһырлама

Программаның йөкмәткеһе башланғыс дөйөм белем биреү Федераль дәүләт белем биреү стандарттарындағы “Туған тел һәм туған телдә әзәби укыу” предмет өлкәһе талаптарына ярашлы башланғыс дөйөм белем биреү программаһы һөҙөмтәләренә ирешергә йүнәлтелә.

“Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле” укыу предметын өйрәнеү гуманитар циклдағы башка укыу предметтары менән предмет-ара бәйләнеште тормошка ашырыуы күз уңында тота.

Башкортостан Республикаһы Конституцияһына һәм “Башкортостан Республикаһы халыктары телдәре” законына ярашлы, ике дәүләт телен белеү республикала йәшәүсе халыктар араһындағы килешеп йәшәүҙең нигезен тәшкит итә. Мәктәптә белем биреү шарттарында дәүләт (башкорт) теле аралашыу сараһы һәм укыусыларға әхлаки тәрбиә биреү ысулы буларак күзаллана. Аралашыу сараһы буларак дәүләт (башкорт) телен белеү укыусыларҙа көндөлек тормошта аралашырға, уларҙы күп милләтле йәмғиәттә аңлашып һәм хөҙмәттәшлек итеп йәшәргә һәләтле һәм әҙер итә.

“Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле” предметының үзенсәлегә, укыу процесының аралашырға өйрәтәүгә йүнәлтелгән булыуы, башка предмет өлкәләре менән бәйләнеше укыусыларҙың ике дәүләт телендә лә иркен аралашыуы тел шәхесе булып үҫешенә булышлыҡ итә.

Башланғыс мәктәптә рус һәм башкорт, шулай ук сит телдәрҙе өйрәнеү укыусыларға үзәренән билдәле этноска, Рәсәйҙең граждандар йәмғиәтенә һәм халык-ара берләшмәгә карағанлығын аңларға булышлыҡ итә.

Дәүләт (башкорт) телен укытыу универсаль укыу ғәмәлдәрен формалаштырыуға нигез һала. Укыусылар белем биреү эшмәкәрлегенән мәғәнәһен һәм әһәмиәтен аңлай, белем алырға, телдә үзләштерәүгә үзаллы эшләргә өйрәнә, был артабанғы үҫеш һәм үз-үҙендә камиллаштырыу өсөн нигез булып тора.

«Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» предметының йөкмәткеһе укыусыларҙың дәүләт (башкорт) телен милли мәзәниәттә танып белеү һәм унда үз-үҙендә күрһәтәү коралы буларак өйрәнәүгә ихтыяжын кәнәғәтләндерәүгә йүнәлтелгән.

«Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» дәресен өйрәнәүҙең максаты һәм бурысы

«Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» дәресен өйрәнәүҙең максаты - укыусыларҙа социаль-көнкүреш, укыу-хөҙмәт һәм социаль-мәзәни өлкәләргә башкорт телендә аралашыу мөмкинлеген тәмин итәүсә коммуникатив компетенция булдырыу. «Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» укыу предметын өйрәнәүҙең бурыстары:

- тел йөрөтөүселәр менән үзенең телмәр мөмкинлектәре һәм ихтыяждары кимәлендә аралашыу һәләтен һәм әҙерлеген формалаштырыу: телдән һөйләшеү һәм фекер алышыу, язма рәүештә (укыу һәм язу), телдән һәм язма формала шәхес-ара һәм мәзәни аралашыу оҫталығын арттырыу;

- балалар фольклоры һәм матур әзәбиәт, мәзәни пландағы материалдар менән танышыу аша башкорт мәзәниәтенә ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбиәләү;

- укыусыларҙың лингвистик аң даирәһен киңәйтәү; укыусыларға аңлайышлы һәм дәүләт (башкорт) телендә телдән, язма телмәрҙе үзләштерәү өсөн кәрәкле лингвистик күзаллауҙарҙы элементар кимәлдә үзләштерәү;

- тел системаһы менән танышыу һәм уның нигезендә төп лексик, грамматик, стилистик, орфоэпик, орфографик һәм пунктуацион оҫталыктарын булдырыу; укыусының тел күренештәрен һәм факттарын анализлауға һәм баһалауға һәләтен арттырыу;

- тел факттарын айырыу, анализлау, классификациялау оҫталығын формалаштырыу, уларҙы норматив, хәлдә һәм аралашыу өлкәһенән тап килеүе карашынан баһалау; текст менән эшләү, төрлө сығанактарҙан мәғлүмәт эзләү, уны төрлө типтағы үзаллы булдырылған фекерҙәрҙә тапшырыу;

- укыусыларзың рухи донъяһын, дөйөм кешелек киммәттәрен формалаштырыу, туған тел аша кешелектең мәзәни киммәттәренә ылыктырыу.

«Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» предметының укыу планындағы урыны

Федераль дәүләт башланғыс дөйөм белем биреү стандартына ярашлы, «Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» укыу предметы «Туған тел һәм туған телдә эзәби укыу» предмет өлкәһенә карай.

Дәүләт телдәрендә укытыу, дәүләт телдәрен өйрәнеү Федераль дәүләт белем биреү стандарттарына ярашлы алып барыла һәм дәүләт аккредитацияһы үткән төп белем биреү программалары сиктәрендә башкарыла.

Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) телен өйрәнеү башланғыс кимәлдә 136 сәғәт күләмендә каралған: 1-4-се кластарза йылына 34 сәғәт (азнаға 1 сәғәт).

Белем биреү программаһын дәүләт санитар-эпидемиологик кағизәләр һәм нормативтар талаптарын үтәп, дәрестән тыш һәм ғәзәттән тыш эшмәкәрлек аша мәғариф учреждениеһы ғәмәлгә ашыра. Белем биреү ойошмаһы мәғариф мөнәсәбәттәрендә катнашыусыларға дәрестән тыш эшмәкәрлектең төрлө формаларын һайлау мөмкинлегә бирә. Дәрестән тыш эшмәкәрлек белем биреү мөнәсәбәттәрендә катнашыусыларзың һайлауына ярашлы ирекле нигеззә ойошторола.

Мәғариф учреждениеһы белем биреү мөнәсәбәттәрендә катнашыусылар әзерләгән пландың бер өлөшө иҫәбенә укыу предметын өйрәнеү өсөн бүленгән сәғәттәр һанын үзаллы арттырырға хокуклы. Федераль дәүләт башланғыс дөйөм белем биреү стандартына ярашлы, мәғариф һөзөмтәләренә карата бер нисә талап мәғлүмәт технологияларын кулланыу кәрәклегә менән туранан-тура бәйләнгән. Дәүләт (башкорт) теле дәрестәрендә кулланыу өсөн цифрлы һәм электрон белем биреү ресурстары «Мәғлүмәт ресурстары» кушымтаһында бирелгән.

«Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» укыу предметы буйынса якынса эш программаһының төп йөкмәткеле йүнәлештәре

Дәүләт (башкорт) теле курсында түбәндәге йөкмәткеле йүнәлештәр айырыла:

- телмәр эшмәкәрлегенә төп төрзәрендә (тыңлау, һөйләшеү, укыу, языу) коммуникатив оҫталыкты формалаштырыуға булышлык иткән «Телмәрзе үстәреү» йөкмәткеле йүнәлеше;

- «Лингвистик белем нигеззәре» йөкмәткеле йүнәлеше башкорт теленә фонетикаһы, лексикаһы, грамматикаһы өлкәһендә тел күнекмәләрен формалаштырыуға булышлык итә. Ике йөкмәткеле йүнәлеш тә үз-ара бәйләнгән, һәм уларзың берененә булмауы «Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» укыу предметының берзәмлеген боза.

Эш программаһын төзөүселәр укыу материалын өйрәнеүзәң эзмә-эзлелеген, күләмен, эшмәкәрлек төрзәрен үз аллы билдәләй ала.

«Башкортостан Республикаһы дәүләт (башкорт) теле» укыу предметының йөкмәткеле 1-се класс

Грамотаға өйрәтәү

Башкортостан - минең тыуған ерем.

Телмәрзе үстәреү. Күп милләтле Башкортостан Республикаһы. Дәүләт (башкорт) теле. Башкортостан Республикаһының дәүләт символикаһы. Дәрәслек менән танышыу. Башкортостан тураһында видеоролик.

Лингвистик белем нигеззәре. Тел тураһында дөйөм төшөнсә. һөйләү телмәре һәм язма телмәр.

Иҫәнләшергә өйрәнәбез.

Телмәрзе үстәреү. Кыска сәләмләү репликаларын тыңлау. Укытыусы артынан сәләмләү һүзәрен кабатлау. һүрәттәр менән эшләү, әкиәт геройларын билдәләү.

Лингвистик белем нигеззәре. һөйләм һәм һүз. График схемаларзы файзаланып, телмәрзе һөйләмдәргә, һөйләмдәрзе һүзәргә, һүзәрге ижектергә таркатыу.

Әйзәгез, танышайык.

Телмәрзе үстөрөү. Сәләмләү һүзәрән кабатлау. Кыска диалогтар тыңлап аңларға өйрәнөү. «Һинәң исемең нисек?» һорауын өйрәнөү, яуап төзөү: “Минәң исемем...”

Лингвистик белем нигеззәре. Башкорт теленәң үзенсәлекле өндәрә: **һ, ғ, з**.

Мин танышам.

Телмәрзе үстөрөү. 1-10-ға тиклем иҗәп. Кыска репликаларзы тыңлау. «Һинәң нисә йәш?» һорауын өйрәнөү һәм яуап төзөү: «Миңә... йәш».

Лингвистик белем нигеззәре. Алфавит, башкорт һәм урыҗ телдәрәндә әйтелештәрә айырылған **Аа, Оо, Ыы, Эә, Вв** (у) хәрәфтәрән өйрәнөү.

Мин һәм минәң ғаиләм.

Телмәрзе үстөрөү. Ғаилә тураһында диалог тыңлау. Ғаилә ағзаларының атамалары менән танышыу. Өндәр менән тизәйткестәр өйрәнөү. Сюжетлы картина буйынса һүзәр һәм һөйләмдәр схемаһын төзөү, һүзәргә өн анализы яһау.

Лингвистик белем нигеззәре. Һүзәң башында, уртаһында һәм аҙағында өндәрзән урынын билдәләү, әйтергә өйрәнөү. **Әә, Өө, Үү, Һһ** хәрәфтәрән өйрәнөү.

Мәктәптәге тормошом.

Телмәрзе үстөрөү. Мәктәп, класс тураһында текстар тыңлау. Укыу кәрәк-ярактарын, төстәрзә, азык-түлектә аңлатқан һүзәрзә өйрәнөү. «Нимә яратаһың?» һорауын үзләштерөү, яуап бирөү: «Мин яратам...» Ижектер, һүзәр укый белеү оғталығын тәрбиәләү.

Лингвистик белем нигеззәре. Һүзәң башында, уртаһында һәм аҙағында өндәрзә ишетөү, әйтергә өйрәнөү. **Ғғ, Кк, 3з, с, н** хәрәфтәрән өйрәнөү.

Мин уйнарға яратам.

Телмәрзе үстөрөү. Уйынсыктар тураһындағы тексты тыңлап аңлау. Тема буйынса лексик берәмектәрзә үзләштерөү. Таныш лексика менән булған репликаларзы тәржемәләү. Төрлө типтағы ижектерзә укыу.

Лингвистик белем нигеззәре. Дифтонгыларзы өйрәнөү: **йү, йо, йө**. Текста төшөп калған һүзәрзә тултырыу.

Тәбиғәттә өйрәнәм.

Телмәрзе үстөрөү. Емеш-еләк һәм йәшелсә тураһындағы тексты тыңлап аңлау. «Минәң яратқан йәшелсәләрем» темаһы буйынса лексик берәмектәрзә үзләштерөү. «Йәшенмәк» уйыны. Йыл мизгелдәрә тураһында һөйләмдәр төзөү. Укыу кағизәләрен аңлау һәләтен камиллаштырыу: төрлө типтағы ижектерзә, дифтонгыларзы укыу.

Лингвистик белем нигеззәре. Дифтонгыларзы өйрәнөү. Алдан өйрәнелгән дифтонгыларзы кабатлау.

Белемдә контролләү. Өйрәнелгән материалды кабатлау, контроль эш үткәрөү, хаталарзы төзәтөү.

2-се класс

Таныш булайык.

Телмәрзе үстөрөү. Танышыу тураһындағы кыска тексты тыңлау, был тема буйынса репликалар төзөү. «Танышыу» темаһы буйынса өйрәнелгән һүзәрзә әүземләштерөү, лексиканы яңы һүзәр менән байытыу, дәрәслек менән танышыу, һүзәр, һөйләмдәр, шиғырзар һәм кыска текстар укыу. Текстарзы укыу (укытыусы күрһәтмәһе буйынса һәм һайлап). «Дуһың менән таныштыр» уйынын өйрәнөү. «Һин кем?» («Һез кем?»), «Һинәң исемең нисек?» («Исемең кем?»), «Һеззәң исемегез нисек?» («Исемегез кем?»), «Уның исеме нисек?» («Уларзың исеме кем?»), «Һин кайза йәшәйһең?» һорауларын үзләштерөү, яуап бирергә өйрәнөү. LearningApps, ЯКЛАСС. платформаларында эшләү.

Лингвистик белем нигеззәре. Өндәр һәм хәрәфтәр. Алфавитты, башкорт теленәң үзенсәлекле өндәрән кабатлау. Күнегөүзәр эшләгәндә алфавитты кулланыу. Тексты һүзәргә бүләү, һөйләмдә һүзәр һанын билдәләү. Һүзә тартынкыларзы һәм һузынкыларзы асыклау. Алмаш. Зат, һорау алмаштары. Алмаштарзы телмәрзә кулланыу.

Мин туғандарымды яратам.

Телмәрзе үстөрөү. «Ғаилә» темаһы буйынса өйрәнелгән һүзәрҙе әүземләштерөү, лексиканы яңы һүзәр менән байытыу, өлгөгә таянып ғаилә ағзалары хақында хикәйәләр төзөү, ғаилә тураһында текстар тыңлау, тыңланған текстың йөкмәткеһе тураһында тест тултырыу. Диалогтар укыу, бирелгән яуаптарға һорауҙар төзөү, өйрәнелгән лексиканы файҙаланып, кыска диалогтар короу. Һүзьяһалыш моделе һәм бирелгән өлгө буйынса диалогта өйрәнелгән һүзәрҙе кулланылыу. Сюжетлы картиналар буйынса һөйләмдәр, кыска текстар төзөү.

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Һүзьяһалыш моделе: төзөү-се, бейеү -се, теген -се, балык-сы, языу -сы, курай -сы. «Минең, һинең, уның», «Безең, һезең, уларзың» эйәлек алмаштары. («Безеке, һезеке, уларзыкы»). Синтаксис. Раҫлаусы һәм һорау һөйләмдәр, һөйләм аҙағында тыныш билдәләре. Һүз төркөмдәренең һөйләм киҫәктәренән айырмаһы. Һөйләм аҙағында тыныш билдәһен һайлау.

Мәктәп тормошом һәм мауығыуҙарым.

Телмәрзе үстөрөү. «Мәктәп» темаһы буйынса өйрәнелгән һүзәрҙе әүземләштерөү, лексиканы яңы һүзәр менән байытыу. «Минең мәктәбем һиндәй?», «Яраткан шөгөлөн һиндәй?» һорауҙарын үзләштерөү һәм яуап бирергә өйрөнөү, өлгө буйынса яраткан шөгөлдәрҙең тураһында бәләкәй генә текстар, кыскаса диалог-һорауҙар төзөү. Мәктәп тормошо һәм шөгөлдәре тураһындағы текстар буйынса әңгәмәләшеү оҫталығын үстөрөү. Текстты һайлап һөйләү. Тәкдим ителгән тема буйынса проект эше, анализлау һәм дөйөмлөштерөү, үз эшен менән таныштырыу.

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Морфология. Исем һүз төркөмө. Һүзәрҙе һүз төркөмдәре буйынса төркөмлөү. Телмәрзә исемдәрҙе кулланыу. «Кем?» «Нимә?» һорауҙарына яуап биргән исемдәрҙе айырыу. Исемдәрҙең һан һәм зат менән үзгәрөүе.

Дуҫтар менән уйнарга барам.

Телмәрзе үстөрөү. Балалар уйындары тураһында шиғырҙы тыңлап аңлау. Өйрәнелгән темаға ярашлы, лексик берәмектәрҙе, «Был нимә?» Нимә ул?», «Был кем?» «Миңә нимә кәрәк?», «Нимә эшләргә?», «Нимә эшләй?» («Нимә эшләйбез?»), «Нимә эшләйбез?» («Ни эшләйбез?»), «Кайза нимә эшләйбез?» һорауҙарын үзләштерөү, яуап бирергә өйрөнөү. Телмәрзә үзләштерелгән һүзәрҙе кулланыу, терәк һүзәр буйынса текстты һөйләү, берлектәге уйындар тураһында кыскаса диалогтар төзөү. Деформацияланған һөйләмдәрҙе тергезеү, һөйләмдә һүзәр тәртибен кабатлау. Һаулык һаклау тураһында текстар укыу. Балалар халыҡ уйыны (укытыусы һайлауы буйынса) менән танышыу.

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Синтаксис. Һөйләмдең баш киҫәктәре. Һөйләмдәге һүзәр тәртибе. Кылым. «Нимә эшләргә?», «Нимә эшләйбез?» «Кайза нимә эшләйбез?» һорауҙарына яуап биргән кылымдарҙы танырга өйрөнөү.

Тирә-як донъяны өйрәнәм.

Телмәрзе үстөрөү. Текстты тыңлау, фекер алышыу, тыңланған текстың йөкмәткеһе буйынса һорауҙарға яуап биреү, лексиканы тема буйынса яңы һүзәр менән байытыу. «Һиндәй?», «Кайза?», «Касан?» һорауҙарына яуап бирергә өйрөнөү. Өйрәнелгән һүзәрҙе һәм фразаларҙы кулланыу, текстарҙы укыу, һорауҙарға яуаптар төзөү, һорауҙар, план буйынса һөйләү. Деформацияланған текстарҙы тергезеү, һүзлек диктанттары языу.

Ағастарзың, үләндәрҙең, бөжәктәрҙең, коштарзың атамаларын рус теле менән сағыштырып өйрөнөү. Бирелгән хәл һәм тема буйынса диалогик һәм монологик текстар төзөү күнекмәһен камиллаштырыу.

Лингвистик белем нигеҙҙәре. «Сифат» һүз төркөмө. Сифаттарзың мәғәнәһен билдәләү һәм уларҙы телмәрзә кулланыу белеү. «Һиндәй?» һорауҙарына яуап биргән кушма исемдәрҙе айырыу. Һиндәй? һорауы һәм кылым, Кайзан? һорауы һәм кылым, Кайза? һорауы һәм кылым һүзбәйләнештәрен өйрөнөү.

Белемде контроллөү. Өйрәнелгән материалды кабатлау, хаталар өҫтөндә эш, проекттар төзөү.

3 класс

Танышыуға шатбыз!

Телмәрзе үстөрөү. Был тема буйынса өйрәнелгән һүзәрзе әүземләштерөү, «Һин кайзан?» һорауын бирә белеү һәм уға яуап кайтарыу, кәрәкле мәғлүмәтте табыу, телмәрзе әзер клише кулланыу, интоцияны дөрөс аңлау. Танышыу тураһындағы текстар тыңлау. Тыңланған текст буйынса һөйләмдәрзе тулыландырыу. Дәрәсләктәге текстарзы укыу, орфоэпик укыу нормаларын камиллаштырыу. Деформацияланған текстарзы тергезөү, анкеталар тултырыу. Өйрәнелгән фразаларзы кабатлау, телмәрзе яңы һүзәр менән байытыу, балалар әсәрзәренән персонаждары (исеме, йәше) менән танышыу. Телмәрзе башкорт телмәр этикетының типик фразаларын кулланыу. Телмәрзең диалогик һәм монологик формаларын үстөрөү.

Лингвистик белем нигеззәре. Һөйләмдәрзең төрзәрен кабатлау. Һөйләмдең баш һәм әйәрсән киҫәктәре.

Белем алам.

Телмәрзе үстөрөү. Телмәрзе өйрәнелгән һүзәрзе әүземләштерөү, мәктәп, дәрәстәр тураһындағы текстарзы тыңлау.. Диалогик телмәрзе үстөрөү: тәкдим ителгән ситуация буйынса диалогтар төзөү, диалогтарзы трансформациялау: өстәү һәм дауам итеү. Һораузар буйынса һөйләү. Укытыусы тәкдим иткән һүзәктәрзән мәғлүмәт эзләү. «Нимәһез?» һорау формаһын үзләштерөү, дөрөс укыу оҫталығын үстөрөү. Һайланма укыу, башкорт теленең орфоэпик нормаларын үтәү. «Туған тел донъяһы» порталында интерактив уйындар.

Лингвистик белем нигеззәре. Һүзәң тура һәм күсмә мәғәнәһе. Синонимдар. Антонимдар. Омонимдар.

Мине ураткан донъя.

Телмәрзе үстөрөү. Яңы һүзәрзе өйрәнеү, тирә-як донъя тураһында һөйләмдәр төзөү. Парлап эш: өйрәнелгән текстар буйынса һораузар һәм яуаптар төзөү. “Карға буткаһы” халык байрамы.

Лингвистик белем нигеззәре. Тамырзаш һүзәр. Исем. Исемдәрзең килеш менән үзгәрөүе.

Минең яраткан йыл мизгелем.

Телмәрзе үстөрөү. Үсемлектәр, хайуандар донъяһы, Башкортостан тәбиғәте менән танышыу. Ағастарзың, үләндәрзең, бөжәктәрзең, коштарзың атамаларын рус телендәге атамалары менән сағыштырып өйрәнеү. Телмәрзе үстөрөү: әзер һораузар буйынса монологтар һәм диалогтар төзөү. Аңлау күнекмәләрен камиллаштырыу: төрлө жанрзағы текстарзы тыңлау, терәк һүзәр буйынса тыңланған текстың йөкмәткеһен билдәләү. Йыл мизгелдәре тураһында текстарзы аңлап укыу. Йыл мизгелдәре, мизгел күренештәре тураһында таблица һәм анкета тултырыу. Деформацияланған тексты тергезөү. “Нардуған” байрамы.

Лингвистик белем нигеззәре. Исемдәрзең килеш менән үзгәреше.

Минең гардеробым.

Телмәрзе үстөрөү. Гардероб предметтарын, предмет билдәләрен аңлаткан яңы һүзәрзе өйрәнеү, һөйләшеүзә өйрәнелгән һүзәрзе файзаланыу, шул һүзәр менән диалогтар һәм монологтар төзөү. «Сөнки» теркәүесен диалогтарза кулланыу. Тема буйынса текстар укыу, орфоэпик укыу күнекмәләрен үстөрөү. Тексты тыңлап кабул итеү, тыңланған текст буйынса анкета тултырыу. Яраткан кейемен тураһында кыска топик төзөү, тәкдим ителгән шаблон һәм терәк һүзәр буйынса үз кейемендә һүрәтләү. «Күпме?» һорауын өйрәнеү, һандар менән танышыу, 1-100 иҫәпте кабатлау. “Йәшерәм яулык” балалар уйыны.

Лингвистик белем нигеззәре. Сифат. Сифаттарзың сағыштырыу дәрәжәһе. Алмаш. Алмаштарзың килеш менән үзгәрөүе. Һан. Төп һәм рәт һандары.

Мин сәйәхәтсе.

Телмәрзе үстөрөү. Төрлө ял төрзәрен билдәләүсе яңы һүзәр менән танышыу, телмәрзе әүземләштерөү. Сәйәхәттәр тураһындағы текстарзы тыңлау, кулланылған кылымдар буйынса сәйәхәт вақытын билдәләү. Тәкдим ителгән репликаларға ярашлы сәйәхәт тураһында диалогтар һәм топиктар төзөү. Текстарзы пауза һәм дөрөс интонация менән йүгерек укыу, төрлө сығанактарзан кәрәкле мәғлүмәтте эзләү. Укылған текстың йөкмәткеһен иллюстрацияға, планға таянып һөйләү. Рус теленән башкорт теленә яраклаштырылған текстар тәржемәһе. Кылымдың өйрәнелгән замандарын кулланып, һүзбәйләнештәр төзөү.

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Кылым. Кылымдың заман менән үзгәрәүе: үткән, хәҙерге, киләсәк заман.

Белемде контролләү. Өйрәнелгән материалды кабатлау, контроль эш, хаталар өстөндә эшләү, проект эштәре.

4-се класс

Көн һайын мәктәпкә йөрөйөм.

Телмәрзе үстәрәү. Үтелгән материалды кабатлау, тема буйынса репликалар менән алмашыу, лексиканы тема буйынса яңы һүзәр менән байытыу, диалогтарза ятланған клишелар һәм дежур фразалар кулланыу. Башкорт теле, уның төрки телдәр системаһында тоткан урыны, Башкортостан Республикаһында уның статусы тураһында дөйөм мәғлүмәттең кабатланыуы. «Миңә ниндәй дәрәс окшай?» һорауын өйрәнәү, яуабын нигеҙләү, схема буйынса һөйләмдәр төзөү. Башкорт шағирзариның һәм язуысылариның әсәрзәренән өзөктәр менән танышыу. Башкорт теленең орфоэпия кағизәләрен, лексикаһы тураһында дөйөм мәғлүмәттәрзе өйрәнәү. «Кем? Нимә?», «Мин нимә укырға яратам?» тигән һорауға яуап биргән һүзәр менән танышыу, «Мәктәптә нимә тураһында һөйләшәбез?», кәрәкле һүз формаларын файзаланып монологик телмәрзе үстәрәү, дуһтар хақында диалогтар төзөү, дуһтарзы һүрәтләү, телмәрзе исемдәрзе кулланыу.

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Үтелгән материалды кабатлау. Тел тураһында дөйөм мәғлүмәт. Исем һүз төркөмө. Яңғызлык һәм уртаклык исемдәр. Исемдәрзең һан менән үзгәреше.

Мин ғаиләмде яратам.

Телмәрзе үстәрәү. Ғаилә тураһындағы тексты тыңлап аңлау. Туғанлыктың яңы терминдари менән танышыу, туғандарзың исемен, йәшен һорау, тышкы киәфәтен һүрәтләү, ғаилә тураһында һөйләргә өйрәнәү. Контекст буйынса һүзәрзең мәғәнәһен билдәләү йәки һүзлек, Интернет һ.б. ярзамында асыклау. Башкорт һәм рус шағирзари, язуысылариның әсәрзәренән өзөктәр укыу. Баланың ыңғай сифаттарын сағылдырған сифаттар менән танышыу. «Ниндәй?» һорау алмашын файзаланып, һорауға яуап әзерләү. Өйзө, бүлмәне һүрәтләү, телмәрзе сифаттарзы кулланыу, дәрәс темаһы буйынса һораузар бирә белеү. Һөйләшә, яңынан һорай, телмәрзе ятлаған һүзәрзе һәм һүз формаларын куллана, русса-башкортса һүзлекте файзаланып, үзәренең өйзәге йөкләмәләре тураһында текст төзөй белеү. “Сәмбөлә” байрамы (уңыш байрамы).

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Исемдәрзең әйәлек аффикстары менән үзгәрәүе. Сифат дәрәжәләре тураһында үтелгәндә кабатлау. Сифаттарзың язылышы.

Ватаным тураһында һөйләйем.

Телмәрзе үстәрәү. Яңы лексика менән танышыу, уны телмәрзе әүземләштерәү. Урамыбыз, тыуған йортобоз, зур һәм бәләкәй Ватаныбыз, планетабыззың кояш системаһында тоткан урыны тураһында текстар төзөү. Тыуған яктың яраткан урындари, үз ихатаһының балалары тураһында хикәйәләү. Башкорт һәм рус шағирзари, язуысылариның әсәрзәрен, башкорт фольклоры өлгәләрен укыу. Шаблон буйынса һәм шаблонһыз кыска текстар һәм диалогтар төзөү, үз фекереңдә белдерә белеү. “Тирмә” балалар уйыны. Төрлө платформаларза эшләү (LearningApps, ЯКласс).

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Алмаш. Алмаштар тураһында өйрәнелгән материалдың кабатланыуы. Зат, күрһәтеү, әйәлек, һорау алмаштары. Алмаштарзы дөрөс язуу кағизәләре.

Ауылда/калала йәшәйем.

Телмәрзе үстәрәү. Тема буйынса яңы һүзәр һәм һүзбәйләнештәр үзләштерәү, Башкортостандың, Өфөнөң иһтәлекле урындари менән танышыу. Ауыл һәм кала тормошо тураһында әңгәмә, диалог короу, ауыл/кала тураһында бәйләнешле текстар төзөй белеү. Республика калалары һәм ауылдари, баксалағы үсемлектәр тураһында хикәйәләр. Өйрәнелгән һүзәрзе файзаланып, үзенең районы һәм республикаһының иһтәлекле урындари тураһында текстар төзөү. Төрлө платформаларза эшләү (LearningApps, ЯКласс).

Лингвистик белем нигеззәре. һан (өйрәнелгән материалдың кабатланыуы). Ябай һәм составлы һандар. һандарзың разряды: рәт, йыйыу, тәртип һандары. һандарзы дөрөс языу кағизэләре.

Һауа торошо һәм йыл мизгелдәре тураһында һөйләшәбез.

Телмәрзе үстөрөү. Кызыл китапка индерелгән үсемлектәрзе һәм хайуандарзы, йыл мизгелдәре атамаларын өйрәнөү. Яңы лексиканы үзләштерөү, тәкдим ителгән текстар буйынса эшләү, тәбиғәттә үзәнде тотоу кағизэләре, тыуған төйәктән тәбиғәтен һаклау тураһында яңы текстар төзөү. Балаларзың кышкы, язғы, йәйге, көзгө уйындары. Йолалар һәм гөрөф-ғәзәттәр тураһында әңгәмәләр. Был йолаларзың бөгөнгө көндәге әһәмиәте. Телмәрзе тыңлай белеү, текстарзы дөрөс укыу, тема буйынса диалог короу һәләтен үстөрөү.

Лингвистик белем нигеззәре. Рәүеш. Рәүештәрзең сифаттарзан айырмаһы

Төрлө нәмәләр тураһында һөйләшәбез.

Телмәрзе үстөрөү. Киләсәккә пландар тураһында текстарзы тыңлап аңлау. Тема буйынса яңы лексиканы үзләштерөү, уларзы телмәрзе әүземләштерөү, киләсәккә пландар, үз хыялын тураһында текстар төзөү. Өзөр өлгө буйынса, терәк һүззәргә таянып, диалог төзөү. Төрлө платформаларза эшләү. “Һабантуй” байрамы.

Лингвистик белем нигеззәре. Кылым. Һөйләмдә кылымдарзың урыны. Кылымдарзың зат менән үзгәрөүе.

Һатып алырға өйрәнәм.

Телмәрзе үстөрөү. Азык-түлек, кейем-һалым атамалары менән танышыу, тауар һатып алғанда этикет кағизэләрен үзләштерөү, был тема буйынса аралашыу. Телмәрзе хәзерге заман кылымдарын кулланып, мода тураһында текстар төзөү. Тәкдим ителгән диалогтар буйынса эш, өлгө буйынса диалогтар төзөү, өйрәнелгән лексиканы әүземләштерөү. Аралашыу барышында башкорт телмәр этикеты үзенсәлектәрен һаклау. Тәкдим ителгән тема буйынса текстар языу. Планға һәм терәк һүззәргә таянып, кыска хикәйәләр төзөү. Төрлө мәғлүмәт сығанактарын эзләү, схемалар кулланыу, хаталарзы төзөтөү. “Буяу һатам” балалар уйыны.

Лингвистик белем нигеззәре. Кылым. Кылымдың кире формаһы. Кылымдың замандары. Үтелгән материалды кабатлау.

Белемде контролләү. Өйрәнелгән материалды кабатлау, контроль эш, хаталар өстөндә эшләү, проект эштәре.

“БАШКОРТОСТАН РЕСПУБЛИКАҢЫНЫҢ ДӘҮЛӘТ (БАШКОРТ) ТЕЛЕ” УКУУ ПРЕДМЕТЫН БАШЛАНҒЫС ДӨЙӨМ БЕЛЕМ БИРЕҮ КИМӨЛЕНДӨ ҮЗЛӘШТЕРӨҮЗЕҢ ПЛАНЛАШТЫРЫЛҒАН ҺӨЗӨМТӨЛӘРЕ ШӘХСӘН ҺӨЗӨМТӨЛӘР

Башланғыс мәктәпте тамамлаусы укыусыларзың “Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле” укыу предметын үзләштерөүенәң **шәхсән һөзөмтәләре:**

- укыусыларзың рухи киммәттәргә таянып эш итергә әзер булыуы һәм түбәндәге өлкәләргә шуларға нигезләнгән тәүге эшмәкәрлек тәжрибәһен туплауы:

Гражданлык-патриотик тәрбиәлә:

– Тыуған иленә – Рәсәйгә, йәнтөйәгенә, тыуған еренә, тәбиғәткә ихтирамлы мөнәсәбәте, һөйөүе һәм хөрмәт итөүе;

– дәүләт (башкорт) телен тирә-якты танып-белеү коралы итеп таныуы;

– донъяны күп телле һәм күп мәзәниәтле йәмғиәт итеп кабул итөүе, үзен Рәсәй Федерацияһының гражданы итеп тойоп, халкының һәм Рәсәйҙең гражданы булыуын аңлауы;

– тыуған илебеззең, республиканың үткәнәнә, бөгөнгөһөнә һәм киләсәгенә битараф булмауы;

– үз халкын һәм шул ук вақытта башка халыктарзы ихтирам итөүе, икенсе халыктарзың тарихына, мәзәниәтенә хөрмәт менән карауы, төрлө милләт вәкилдәренә ыңғай карашы;

– һәр кешене йәмғиәтебезҙең вәкиле итеп кабул итеүе, мөнәсәбәттәрҙе эзәп-әхлак канундарына таянып короуы.

Әзәп-әхлак тәрбиәһендә:

- һәр кешенең шәхес булыуын таныуы;
- башкаларға карата иғтибарлы һәм ихтирамлы булыуы;
- кешеләргә физик һәм әхлаки зыян килтерегә йүнәлтелгән кылыктарҙы кабул итмәүе;
- әхлаки тәртип кағизәләрен белеүе: оялыу, ғәфү үтенеү, тартыныу һ.б.
- укыу һөҙөмтәләре, эшләгән эштәрең өсөн яуаплылык тойоуы;

Эстетик тәрбиәлә:

- үз халкының һәм башка халыктарҙың традицияларына һәм ижадына, төрлө сәнғәт төрҙәренә, мәзәниәткә кызыкһыныуы, уларҙы хөрмәт итеүе;

- художестволы эшмәкәрлек төрҙәре аша үз-үзен танытыуға ынтылышы;

Фәнни белемдәң киммәттәре:

- танып-белеүҙә үз аллылығы, кызыкһыныусанлығы, әүземлеге, инициативалылығы;
- дөйөм күзаллауының, фекерләүенең, хәтеренең үсеше.

Ошо һөҙөмтәләргә ирешәү сараһы булып дәрәслектең текстары, текстка бирелгән һораулар һәм биремдәр, эшмәкәрлек нигезендә укытыу технологияһы һ.б. тора.

МЕТАПРЕДМЕТ ҺӨЗӨМТӘЛӘРЕ

Укыусыларҙың “Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле” укыу предметын үзләштерегенең метапредмет һөҙөмтәләре булып түбәндәге универсаль укыу эшмәкәрлеге төрҙәренең формалашкан булыуы тора.

Танып-белеү универсаль эшмәкәрлеге

Нигез логик эшмәкәрлек:

- төрлө тел берәмектәрен сағыштырыу, окшаш һәм айырмалы яктарын табыу;
- укыу мәсьәләһен сисеү өсөн кәрәкле мәғлүмәттә эзләп таба белеү, эзер алгоритм

буйынса эште ойштороу;

Нигез тикшеренеү эшмәкәрлеге:

- укытыусы ярзамында максатты билдәләү, телмәр ситуацияһын үзгәртеүҙе планлаштырыу;

- төрлө эш варианттарын сағыштырыу, эзер планға таянып проект төзөү;

- тел материалын күзәтеү нигезендә һығымталар яһау һәм уларҙы иҫбатлау;

Мәғлүмәт менән эшмәкәрлек:

- мәғлүмәт сығанағын һайлай, кәрәкле һүҙлектә таба белеү;

- бирелгән алгоритм буйынса тәкдим ителгән мәғлүмәттә күрһәтелгән сығанактарҙан таба белеү;

- укытыусы тәкдим иткән ысул менән тикшереп, дөрөҫ мәғлүмәттә ялған мәғлүмәттән айыра белеү;

- Интернеттан мәғлүмәт эзләүҙә хәүефһезлек кағизәләрен үтәү;

- укыу мәсьәләһенә ярашлы мәғлүмәттә анализлау һәм текст итеп, график форматта, аудио аша бирергә өйрәнәү;

- таблица, схема аша бирелгән лингвистик мәғлүмәттә аңлау, үз аллы төзөлгән таблица ярзамында мәғлүмәттә еткерәү.

Башланғыс мәктәпте тамамлауға, укыусыларҙа түбәндәге **коммуникатив универсаль укыу күнекмәләре** формалаша:

Аралашыу:

- таныш мөхиттә аралашыу шарттары һәм максаттарына ярашлы, хис-тойғоларҙы сағылдыра белеү, әңгәмәсегә ихтирам менән карау, диалог алып барыу кағизәләрен теүәл үтәү;

- төрлө караштар булыуын таныу;

- үз фекерендә матур итеп әйтә һәм иҫбатлай белеү;

- телмәр ситуацияһына ярашлы телдән телмәр өлгөһө төзөй белеү;

- проект төзөүҙә, тикшеренеү эше барышында парлап һәм төркөмләп эшләүҙең һөҙөмтәләре тураһында сығыш яһай белеү,

- сығыш өсөн иллюстратив материал Һайлай белеу.

Уртак эшмәкәрлек:

- стандарт ситуацияларза укытыусы ярзамында кыска вақытлы һәм озайлы максаттар куя белеу;

- уртак эшмәкәрлектең максатын кабул итеу, ролдәрзе бүлешеу, эшмәкәрлек барышында һөйләшә һәм килешә белеу;

- етәкселек итергә һәм буйһона белергә, конфликтты үз аллы сисергә эзер булыу;

- эштең бүленгән өлөшөн яуаплы итеп башкара һәм дөйөм һөзөмтәгә индергән өлөшөндө баһалай белеу;

- тәкдим ителгән өлгөгә ярашлы бергәләп проект эштәрен башкара белеу.

Регулятив универсаль укыу эшмәкәрлеге

Үзеңде ойштороу:

- укыу эшмәкәрлегенең максатын үз аллы билдәләй, эштең эзмә-эзлелеген, һөзөмтәләрзе баһалай белеу;

- һөзөмтәгә ирешеу өсөн укыу мәсьәләһен сисеүзе планлаштыра белеу;

- укытыусы менән берлектә укыу проблемаһын сисеүзең планын төзөү;

- дәрестең максатына ярашлы план буйынса эшләу, хаталарзы төзәтә белеу;

- эшмәкәрлектең эзмә-эзлелеген төзөй белеу.

Үз-үзеңде контролләу:

- укыу эшмәкәрлегендәге уңыштарзы һәм уңышһызлык сәбәптәрен анализлай, телмәр хаталарын һәм орфографик хаталарзы төзәтә белеу;

- укытыусы менән диалог барышында эште баһалаузың критерийзарын асыклау, шул критерийзарға ярашлы үзеңдең һәм иптәштәрендең эшен баһалай белеу;

– мәғлүмәт сығанактарындағы күрһәтмәләргә ярашлы эшләй белеу, эште планлаштырыуза һәм контролләүзә кағизәләрзе иста тотуу;

– телдән һәм язма телмәрзә эш алымдарын белеу;

– иптәштәрендең һәм укытыусының эшенә биргән баһаһын аңлап кабул итеу.

ПРЕДМЕТ ҺӨЗӨМТӘЛӘРЕ

«Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле» предметы буйынса предмет һөзөмтәләре башланғыс дөйөм белем биреу кимәлендә түбәндәгеләрзе тәьмин итә:

- Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теленең статусын һәм әһәмиәтен аңлау, Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) телен өйрәнеүгә мотивация булдырыу: милләт-ара аралашыу өсөн Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теленең әһәмиәтен аңлау.

- дәүләт (башкорт) теленең фонетикаһы, лексикаһы, грамматикаһы, орфографияһы һәм пунктуацияһы тураһында башланғыс белемдең формалашыуы, шулай ук алған белемде телмәр эшмәкәрлегендә: башкорт теленең өндәрен һәм һүззәрен тел нормаларына ярашлы, фонетик хатаһыз әйтеу һәм һөйләу; телмәрзә өйрәнелгән материал сиктәрендә үзләштерелгән лексиканы кулланыу; күләме буйынса зур булмаған диалогтар төзөү; телмәр этикетының өйрәнелгән формулаларын файзаланып, телмәр аралашыуында катнашыу;

- дәүләт (башкорт) телендә телмәр эшмәкәрлегенең бөтә төрзәренең формалашыуы һәм үсеше:

Тыңлау (тыңлау): төрлө сығанактарзан яңғыраған телмәргә төшөнөү (укытыусы, класташтар, теле- һәм радиотапшырыузар);

Һөйләшеу: телмәр өлгөләрен тергезеу, көнкүреш, укыу темаларына диалогтарза, тыңлаған йәки укыған текстар буйынса фекер алышыуза катнашыу; шиғырзарзы яттан һөйләу;

Укыу: өйрәнелгән тел материалында төзөлгән зур булмаған текстарзы кысқырып укыу;

Языу: телмәр өлгөләрен күсереп языу, тексты һүрәтләу һәм унан һүззәр, һүзбәйләнештәр, укыу мәсьәләһенә ярашлы һөйләмдәр язырға; зур булмаған язма эштәрзе һәм ижади эштәрзе башкарыу.

Предмет һөзөмтәләре

“Башкортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле” укыу предметын 1-се класта өйрәнеүҙең һөҙөмтәләре

Лингвистик белем нигеҙҙәре

Укыусы түбәндәгеләрҙе өйрәнә:

- башкортса өндәрҙе һәм хәрәфтәрҙе айырырға, өндөргә кылыкһырлама бирергә: һаңғырау/яңғырау, парлы/парһыз, бирелгән нигеҙ буйынса өндәрҙе төркөмлөргә; һүҙҙең һөйләмдәрҙең өн схемаһын төҙөү;

Укытыу өсөн төп төшөнсөләрҙе билдәләргә: һүз, өн, һузынкы һәм тартынкы өндөр, өн билдәһе, квадрат, түңәрәк йәки хәрәф;

- башкорт алфавиты хәрәфтәрен атарға, башкорт теленең үзенсәлекле хәрәфтәрен һәм өндәрен рус теле менән сағыштырырға;

- һөйләмдәрҙә, текстарҙа йәки диалогтарҙа төшөп калған һүҙҙәрҙе өстәп язырға;

- һөйләм башында зур хәрәф языуы һәм исемдәрҙе, һөйләм аҙағындағы нөктәне, интонация буйынса һорау йәки өндәү тамғаһын асыҡларға;

- раслау, һорау һәм өндәү һөйләмдәрҙе билдәләргә;

- башкорт телендәге тексты күсереп алырға, уға кәрәкле һүҙҙәр өстөргә;

- өлгө буйынса таблица, ябай анкета тултырырға.

Телмәр үстөрөү

Укыусы түбәндәгеләрҙе өйрәнә:

- укытыусының, класташтарының һорауҙарына яуап бирергә, күргәзмәлеккә таянып, ябай текстарҙың мәғәнәһен аңларға;

- укытыусының аңлатмаларын, таныш лексик-грамматик материалға таянып төзөлгән текстарҙың йөкмөткөнөн ишетергә һәм аңларға;

- тематик һәм сюжетлы һүрәттәр, өйрәнелгән лексик темаларға бирелгән ситуация буйынса 4-6 репликанан торған диалог алып барырға.

- - Ә, Ө, Е һузынкыларын, асыҡ һәм ябыҡ типтағы ижектерҙе, дифтонгыларҙы укыу, языу кағиҙәләрен белергә;

- һүҙҙәрҙе ижектергә бүлөргә, һүҙҙәгә ижектерҙең һанын билдәләргә;

- һүҙҙәрҙә һәм фразаларҙа дөрөс басымды, дөйөм интонацияны һаҡларға;

- һөйләмдә һүз тәртибен дөрөс төзөргә; телмәр этикеты кағиҙәләрен файҙаланырға (башланғыс кимәлдә);

- репликаларҙы башкортсанан руссаға тәржемә итергә;

- балалар фольклоры әсәрҙәрен, шиғырҙарҙы һәм йырҙарҙы яттан һөйлөргә;

- өлгө буйынса предметтың, һүрәттәң бәләкәй генә тасуирламаһын язырға;

- текстка, һүрәتكә кағылышлы һорауҙарға яуап бирергә;

2-се класс

Лингвистик белем нигеҙҙәре

Укыусы түбәндәгеләрҙе өйрәнә:

- күнегеүҙәр эшлөгәндә алфавитты файҙаланырға;

- текстан һүҙҙәрҙе, һүзбәйләнештәрҙе, ябай һөйләмдәрҙе язып алырға;

- бирелгән һүзьяһалыш моделдәре буйынса яңы һүҙҙәр яһарға (тамыр +сы, -се: балык-сы, языу-сы, курай –сы, төзөү -се, бейеү -се, теген -се);

- һүҙҙе, һөйләмдә, деформацияланған тексты тергезергә;

- һөйләмдән баш киҫәктәрен дөрөс билдәләргә;

- һөйләм аҙағында тыныш билдәһен дөрөс куйырға;

- исемдәрҙе һан һәм зат менән үзгәртөргә;

- алмаштарҙы телмәрҙә дөрөс кулланырға;

- сифаттарҙың, кылымдарҙың мәғәнәһен дөрөс билдәләргә һәм уларҙы телмәрҙә кулланырға;

- һүзлек диктанттарын язырға;

- кәрәкле һүҙҙәрҙе куйып, һөйләмдәрҙе күсереп язырға;

- өлгө буйынса таблица тултырырға.

Телмәр үстөрөү

Укыусы түбәндәгеләрзе өйрәнә:

- башкорт теленән өндәрен, һүзәрән, һүзбәйләнештәрән, һөйләмдәрән, һөйләмдәрән интонацияһын һәм хис-тойғоларға бай булыуын айырырға һәм уларзы аңларға;
- үзе, ғаиләһе, дуһы, мәктәбе тураһында кыскаса һөйләргә;
- планға ярашлы картина буйынса кыска хикәйә язырға;
- терәк һүзәр буйынса, планға ярашлы, тексты һайлап һөйләргә;
- диалогтар һәм зур булмаған монологтар төзөргә; өйрәнелгән һораузар бирергә һәм уларға яуап кайтарырға;

3-сө класс

Лингвистик белем нигеззәре

Укыусы түбәндәгеләрзе өйрәнә:

- эйәлек килештәге исемдәр менән һүзбәйләнештәр төзөргә;
- синонимдарзы, антонимдарзы, омонимдарзы айырырға;
- төрлө һүзлектәрзән кәрәкле мәғлүмәтте табырға;
- һүзәрзән тура һәм күсмә мәғәнәһен аңларға;
- алмаштарзы килештәр менән үзгәртәргә;
- башкорт һәм рус телдәрәндә сифаттарзың айырмаһын билдәләргә; телмәрзә сифаттарзы дөрөс кулланырға;
- кылымдарзы заман менән үзгәртәргә (хәзерге, үткән, киләсәк);
- һандың мәғәнәһен билдәләргә һәм телмәрзә дөрөс кулланырға;
- һөйләмдән баш һәм эйәрсән киҫәктәрән айырырға.
- тыңланған текст буйынса анкета тултырырға.

Телмәр үстөрөү

Укыусы түбәндәгеләрзе өйрәнә:

- 3-6 һөйләмдән (репликанан) торған диалогты аңларға һәм уны дауам итергә;
- тыңлаған текст буйынса һөйләмдәрзе тулыландырырға;
- үтелгән тема буйынса дәрәтләндәрөү характерындағы диалог алып барырға һәм монолог төзөргә;
- бәләкәй текстарзы тасуири укырға һәм уларзың йөкмәткәһен аңларға;
- һораузар буйынса тексты һөйләргә;
- һөйләмдәрзе башкорт теленән рус теленә тәржемә итергә;
- текст менән эшләргә: исем бирергә, тәкдим ителгән текстарға план төзөргә;
- дуһка кыска хат язырға (өйрәнелгән тематика сиктәрәндә);

4-се класс

Лингвистик белем нигеззәре

Укыусы түбәндәгеләрзе өйрәнә:

- исемдәрзән килеш формаларын, эйәлек аффикстарын айырырға;
- тәртип, йыйыу һандарын айырырға, уларзы телмәрзә кулланырға;
- ябай һәм кушма һандарзы айырырға, уларзы телмәрзә кулланырға;
- сифаттарзы рәүештәрзән айырырға;
- һөйләмдәрзә кылымдарзың заман формаларын айырырға, һөйләмдәге урынын билдәләргә;
- телмәрзә һәм языуза кылымдарзың кире формаһын кулланырға;
- күрһәтелгән схема буйынса һөйләмдәр төзөргә;
- зур булмаған диктант язырға;

Телмәр үстөрөү

Укыусы түбәндәгеләрзе өйрәнә:

- диалог корорға, кабатлап һорарға,
- телмәрзә ятланған һүзәрзә һәм һүз формаларын кулланырға; өйрәнелгән һораузарға яуап бирергә;
- орфоэпия кағизәләрен үтәп йүгерек укырға;

- һүзәң мәғәнәһен текст буйынса билдәләргә йәки һүзлек, Интернет һ.б. ярзамында аныкларға;
- бирелгән тема буйынса зур булмаған текстар һәм монологтар төзөргә;
- планға һәм терәк һүзәргә таянып кыска хикәйәләр язырға;
- укыу һәм көндәлек аралашыу шарттарында телмәр этикеты нормаларын файзаланырға;
- өйзөгә бурыстары тураһында русса-башкортса һүзлекте файзаланып, текст язырға;
- өйрәнелгән һүзәрге, телмәрҙең өйрәнелгән өлөштәрен файзаланып, тема буйынса текст төзөргә.

ТЕМАТИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ

1 КЛАСС

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Количество часов			Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		всего	контрольные работы	практические работы	
Раздел 1. Башкортостан - миңең тыуған ерем.					
1.1.	Башкортостан - миңең тыуған ере. Тел тураһында дөйөм төшөнсә.	1			https://bashlang.ru/
Итого по разделу:		1			
Раздел 2. Иҫәнләшергә өйрәнәбез.					
2.2.	Иҫәнләшергә өйрәнәбез. Һөйләү һәм язма телмәр. Башкорт теленең үзенсәлекле өндөрөн әйтергә өйрәнәү [һ, ғ, ҙ].				https://урок.рф/library/
Итого по разделу:		1			
Раздел 3. Әйзәгез, танышайыҡ.					
3.1.	«Әйзәгез, танышайыҡ». «Исемен кем?» - һорауын үзләштерергә һәм яуап корорға өйрәнәү. Һөйләм һәм һүз.	1			https://bashlang.ru/
3.2.	«Һин кем?» һорауын үзләштерәү. Яуап бирергә өйрәнәү. Ижек, өн һәм хәреф.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
3.3.	«Был кем?», «Был нимә?» Башкорт теленең үзенсәлекле өндәре [ә, ө, ү]	1			https://huzlek.bashqort.com/
3.4.	«Хәйерле көн!», «Осрашқанға тиклем!» Алфавит. <i>Аа</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://huzlek.bashqort.com/
3.5.	«Сәләм!», «Һау булығыз!». <i>Оо</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
Итого по разделу:		5			
Раздел 4. Мин танышам.					

4.1.	Танышыу. Диалог. <i>Бы</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://huzlek.bashqort.com/
4.2.	«Һиңә нисә йәш?» һорауы. <i>Ээ</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
4.3.	Һөйләм. <i>Вв</i> (у)хәрефен өйрәнәү. Телмәр үстөрәү.	1			https://huzlek.bashqort.com/
Итого по разделу:		3			
Раздел 5. Мин һәм минең ғаиләм.					
5.1.	Мин һәм минең ғаиләм. <i>Әә</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://bashlang.ru/
5.2.	Ғаилә ағзалары. <i>Өө</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://huzlek.bashqort.com/
5.3.	Ғаилә тураһында. <i>Үү</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://huzlek.bashqort.com/
5.4.	Үз ғаиләһе тураһында. <i>Һһ</i> хәрефен өйрәнәү.				https://bashlang.ru/
5.5.	Минең ғаиләм. Телмәр үстөрәү.	1			https://huzlek.bashqort.com/
Итого по разделу:		5			
Раздел 6. Мәктәптәге тормошом.					
6.1.	Мәктәп. <i>Ғғ</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://huzlek.bashqort.com/
6.2.	Мәктәп тураһында. <i>Кк</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://bashlang.ru/
6.3.	Класс тураһында. <i>Зз</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
6.4.	Төгстәр. <i>Ҙ</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://huzlek.bashqort.com/
6.5.	Диалог. <i>Ҡ</i> хәрефен өйрәнәү.	1			https://bashlang.ru/
6.6.	Азык-түлек. «Нимә яратаһың?» Өйрәнелгән өн-хәрефтәрҙе кабатлау.	1			https://huzlek.bashqort.com/
6.7.	Азык-түлек. Телмәр үстөрәү.	1			https://huzlek.bashqort.com/

Итого по разделу:		7			
Раздел 7. Мин уйнарга яратам.					
7.1.	Уйынсыктар. [ЙО] дифтонгыһы.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
7.2.	Уйынсыктар тураһында йырзар. [ЙӨ] дифтонгы.	1			https://huzlek.bashqort.com/
7.3.	Уйындар хақында диалог. [ЙҮ] дифтонгы.	1			https://huzlek.bashqort.com/
7.4.	Хәрәкәтле уйындар. Телмәр үстөрөү.	1			https://bashlang.ru/
Итого по разделу:		4			
Раздел 8. Тәбиғәтте өйрәнәм.					
8.1.	Тәбиғәт тураһында текстар. [ЙӨ] дифтонгыһы.	1			https://bashlang.ru/
8.2.	«Минең яраткан йәшелсәм». [ЙЫ] дифтонгыһы.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
8.3.	Йәшелсә һәм емештәр тураһындағы текст. [ЙЕ] дифтонгыһы.	1			https://huzlek.bashqort.com/
8.4.	Яраткан емештәр тураһындағы текст. Һөйләмдә һүззәр тәртибе.				https://education.yandex.ru
8.5.	«Минең яраткан бесәйем» Һөйләмдә һүззәр тәртибе.	1			https://yrok.pф/library/
8.6.	«Минең яраткан әтем». Телмәр үстөрөү.	1			https://reshedu.ru
8.7.	«Минең яраткан тутыйғошом». Телмәр үстөрөү.	1			https://education.yandex.ru
Итого по разделу:		7			
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		33			

2 КЛАСС

№	Наименование разделов и тем программы	Количество часов	Электронные (цифровые)
---	---------------------------------------	------------------	------------------------

п/п		всего	контрольные работы	практические работы	образовательные ресурсы
Раздел 1. Таныш булайык!					
1.1.	Үтелгәнде кабатлау. Алфавит. Башкорт теленең үзенсәлекле өндәре: [ә], [ө], [ү], [к], [ҕ], [җ], [з], [һ], [ң]. Һөйләмдәрҙе һүззәргә бүлөү, һөйләмдәге һүззәр һанын билдәләү. Яңғызлыҡ исемдәрҙең язылышы.	3			https://bashlang.ru/
1.2.	Зат алмаштары.	1			https://bashlang.ru/
1.3.	Һорау алмаштары.	1			https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
Итого по разделу:		5			
Раздел 2. Мин туғандарымды яратам.					
2.1.	Эйәлек алмаштары «Минең, һинең, уның»	1			https://balalar.org/
2.2.	Эйәлек алмаштары «Безең, һезең, уларзың»	1			https://bashlang.ru/
2.3.	Һүзьяһалыш моделә: төзөү + се, бейеү + се, теген + се.	1			https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
2.4.	Һүзьяһалыш моделә: балык + сы, языу + сы, курай + сы.	1			https://bashkortsoft.ru/
2.5.	Телмәр үстереү.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
Итого по разделу:		5			
Раздел 3. Мәктәптәге тормошом һәм мауығыузарым.					

3.1.	Исем. Исемдәрҙең һан менән үзгәреше: укыусы + лар, китап + тар.	1			https://bashlang.ru/
3.2.	Исемдәрҙең күплек формаһы: кәләм + дәр, дәфтәр + зәр.	1			https://bashkortsoft.ru/
3.3.	Исемдәрҙең зат менән үзгәреше.	3			https://bashlang.ru/
3.4.	Белемде контролләү.	1	1		https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
Итого по разделу:		6			
Раздел 4. Дуҫтарым менән уйнарга сығам.					
4.1.	Һөйләмдең баш киҫәктәре.	2			https://bashlang.ru/
4.2.	Һөйләмдә һүзәр тәртибе.	1			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
4.3.	Кылым тураһында төшөнсә. «Нимә эшләргә?», «Нимә эшләй», «Нимә эшләйбез?» һорауҙары.	2			https://bashkortsoft.ru/
4.4.	Кылым. «Кайза нимә эшләйем?», «Кайза нимә эшләйбез?» һорауҙары.	2			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
Итого по разделу:		7			
Раздел 5. Тирә-як донъяны өйрәнәм.					
5.1.	Сифат. «Ниндэй?» һорауы.	1			https://balalar.org/
5.2.	Сифат. «Ниндэй?» һорауы.	1			https://bashlang.ru/

5.3.	“Кайза? + кылым”, “Кайзан? + кылым” һүзбәйләнештәрен өйрәнәү.	1			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
5.4.	“Кайза? + кылым”, “Кайзан? + кылым” һүзбәйләнештәрен кабатлау.	1			https://bashkortsoft.ru/
5.5.	“Кайза? + кылым” һүзбәйләнештәрен кабатлау.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
5.6.	“Касан? + кылым” һүзбәйләнештәрен өйрәнәү.	1			https://bashlang.ru/
5.7.	Телмәр үстәрәү.	1			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
Итого по разделу:		7			
Раздел 6. Үтелгәнде кабатлау.					
6.1.	Үтелгәнде кабатлау. Белемде контролләү.	4	1		https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
Итого по разделу:		4			
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		34	2		

3 КЛАСС

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Количество часов			Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		всего	контрольные работы	практические работы	
Раздел 1. Танышыуға шатмын!					

1.1.	Мин танышам. Һөйләмдең баш һәм эйәрсән киҫәктәре.	2			https://bashlang.ru/
1.2.	Һөйләмдең эйәрсән киҫәктәре.	2			https://balalar.org/
Итого по разделу:		4			
Раздел 2. Белем алам.					
2.1.	Тура һәм күсмә мәғәнәле һүззәр.	1			https://huzlek.bashqort.com/
2.2.	Синонимдар.	1			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
2.3.	Антонимдар.	1			https://bashkortsoft.ru/
2.4.	Омонимдар.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
Итого по разделу:		4			
Раздел 3. Мине ураткан донъя.					
3.1.	Тамырзаш һүззәр.	1			https://huzlek.bashqort.com/
3.2.	Тамырзаш һүззәр.	1			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
3.3.	Исем. Исемдең килештәр менән үзгәреше.	1			https://bashkortsoft.ru/
3.4.	Исем. Исемдең килештәр менән үзгәреше.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
Итого по разделу:		4			

Раздел 4. Яраткан йыл мизгелем.					
4.1.	Исем. Исемдең килештәр менән үзгәреше.	2			https://balalar.org/
4.2.	Исем. Исемдең килештәр менән үзгәреше.	1			https://bashlang.ru/
4.3.	Белемде контролләү, телмәр үстөрөү.	1	1		https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
Итого по разделу:		4			
Раздел 5. Минең гардеробым.					
5.1.	Сифат һүз төркөмө.	2			https://bashlang.ru/
5.2.	Сифат дәрәжәләре.	1			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
5.3.	Сифаттың артыктык дәрәжәһе.	1			https://huzlek.bashqort.com/
5.4.	Алмаш. Алмашты килеш менән үзгәртөү.	1			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
5.6.	Алмаш. Алмашты килеш менән үзгәртөү.	1			https://bashkortsoft.ru/
5.7.	Һан һүз төркөмө. Төп һандар.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
Итого по разделу:		7			
Раздел 6. Мин сәйәхәтсе.					

6.1.	Кылым. Кылым замандары.	2			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
6.2.	Кылымдың хәзерге заманы.	1			https://bashkortsoft.ru/
6.3.	Кылымдың үткән заманы.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
6.4.	Кылымдың киләсәк заманы.	1			https://balalar.org/
6.5.	Кылымдың заман менән үзгәрәүе.	1			https://bashlang.ru/
6.6.	Кылымдың заман менән үзгәрәүе.	1			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
Итого по разделу:		7			
Раздел 7. Үтелгәнне кабатлау. Телмәр үстөрәү.					
7.1.	Проект эше.	2			https://bashlang.ru/
7.2.	Белемде контролләү.	2	1		https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
Итого по разделу:		4			
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		34	2		

4 КЛАСС

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Количество часов			Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		всего	контрольные работы	практические работы	

Раздел 1. Көн дә мәктәпкә барам.					
1.1.	Тел тураһында дөйөм мәғлүмәт.	1			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
1.2.	Фонетика һәм графика.	1			https://bashkortsoft.ru/
1.3.	Орфоэпия һәм лексика.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
1.4.	Исем.	1			https://balalar.org/
1.5.	Уртаклык һәм яңғызлык исемдәр.	1			https://bashlang.ru/
1.6.	Исемдәрҙең һан менән үзгәреше.	1			https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
Итого по разделу:		6			
Раздел 2. Ғанләмде яратам.					
2.1.	Исемдәрҙең эйәлек ялғауы.	1			https://bashlang.ru/
2.2.	Сифат.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
2.3.	Кабатлау. Сифаттың сағыштырыу дәрәжәһе.	2			https://balalar.org/
Итого по разделу:		4			
Раздел 3. Тыуған илем тураһында һөйләйем.					

3.1.	Алмаш.	1			https://bashlang.ru/
3.2.	Зат алмаштары.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
3.3.	Эйәлек алмаштары.	1			https://balalar.org/
3.4.	Күрһәтеү алмаштары.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
3.5.	Һорау алмаштары.	1			https://balalar.org/
3.6.	Алмаш тураһында белемде нығытыу.	1			https://bashlang.ru/
3.7.	Белемде контролләү.	1	1		https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
Итого по разделу:		7			
Раздел 4. Ауылда/калала йәшәйем.					
4.1.	Һан. Кабатлау.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
4.2.	Ябай һәм кушма һандар.	1			https://balalar.org/
4.3.	Төп һәм рәт һандары.	1			https://bashlang.ru/
4.4.	Йыйыу һандары.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
4.5.	Һан. Үтелгәнде кабатлау.	1			https://balalar.org/

4.6.	Телмәр үстөрөү.	1			https://bashlang.ru/
Итого по разделу:		6			
Раздел 5. Науа торошон һәм йыл мизгелдәрен тикшерәбез.					
5.1.	Рәүеш.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
5.2.	Рәүеш. Сифаттарзың рәүештәрзән айырмаһы.	1			https://balalar.org/
5.3.	Рәүеш. Сифаттарзың рәүештәрзән айырмаһын кабатлау.	1			https://bashlang.ru/
Итого по разделу:		3			
Раздел 6. Төрлө нәмәләр хақында һөйләшәбез.					
6.1.	Кылым. Һөйләмдә кылымдарзың урыны.	1			https://balalar.org/
6.2.	Кылымдарзың зат менән үзгәреше.	1			https://bashlang.ru/
Итого по разделу:		2			
Раздел 7. Һатып алырға өйрәнәм.					
7.1.	Кылымдың юклык формаһы.	1			https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
7.2.	Кылымдың заман формаларын кабатлау.	1			https://balalar.org/

7.3.	Телмәр үстөрөү.	1			https://bashlang.ru/
Итого по разделу:		3			
Раздел 8. Үтелгәнде кабатлау. Телмәр үстөрөү.					
8.1.	Белемде контролләү.	1	1		https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
8.2.	Телмәр үстөрөү.	2			https://bashlang.ru/
Итого по разделу:		3			
ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ЧАСОВ ПО ПРОГРАММЕ		34	2		

ПОУРОЧНОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ

1 КЛАСС

№ п/п	Тема урока	кол. часов			Дата		Виды, формы контроля	Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		всего	к/р	пр/р	по плану	по факту		
1.	Башкортостан - минең тыуған ере. Тел тураһында дейөм төшонсә.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
2.	Исәнләшергә өйрәнәбез. Һөйләү һәм язма телмәр. Башкорт теленең үзенсәлекле өндәрен өйтергә өйрәнөү [һ, ғ, з].	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
3.	«Өйзөгез, танышайык». «Исемен кем?» - һорауын үзләштерергә һәм яуап корорға өйрәнөү. Һөйләм һәм һүз.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
4.	«Һин кем?» һорауын үзләштерөү. Яуап бирергә өйрәнөү. Ижек, өн һәм хәрөф.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
5.	«Был кем?», «Был нимә?» Башкорт теленең үзенсәлекле өндәре [ә, ө, ү].	1					Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
6.	«Хәйерле көн!», «Осрашқанға тиклем!» Алфавит. <i>Аа</i> хәрөфен өйрәнөү.	1					Текущий, устный	https://balalar.org/
7.	«Сәләм!», «Һау булығыз!». <i>Оо</i> хәрөфен өйрәнөү	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
8.	Танышыу. Диалог. <i>Ыы</i> хәрөфен өйрәнөү.	1					Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
9.	«Һинә нисә йәш?» һорауы. <i>Ээ</i> хәрөфен өйрәнөү.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
10.	Һөйләм. <i>Вв</i> (у) хәрөфен өйрәнөү. Телмәр үстөрөү.	1					Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
11.	Мин һәм минең ғаиләм . <i>Әә</i> хәрөфен өйрәнөү.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
12.	Ғаилә ағзалары. <i>Өө</i> хәрөфен өйрәнөү.	1					Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
13.	Ғаилә тураһында. <i>Үү</i> хәрөфен өйрәнөү.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/

14.	Үз ғайләһе тураһында. <i>Һһ</i> хәрефен өйрәнеү.	1				Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
15.	Минең ғайләм. Телмәр үстөрөү.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
16.	Мәктәп. <i>Ғғ</i> хәрефен өйрәнеү.	1				Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
17.	Мәктәп тураһында. <i>Кк</i> хәрефен өйрәнеү.	1				Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
18.	Класс тураһында. <i>Зз</i> хәрефен өйрәнеү.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
19.	Төстәр. <i>Ҙ</i> хәрефен өйрәнеү.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
20.	Диалог. <i>Ҡ</i> хәрефен өйрәнеү.	1				Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
21.	Азык-түлек. «Нимә яратаһың?» Өйрәнелгән өн-хәрефтәрҙе кабатлау.	1				Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
22.	Азык-түлек. Телмәр үстөрөү.	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
23.	Уйынсыҡтар. [ЙО] дифтонгыһы.	1				Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
24.	Уйынсыҡтар тураһында йырҙар. [ЙӨ] дифтонгы.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
25.	Уйындар хақында диалог. [ЙҮ] дифтонгы.	1				Текущий, устный	https://balalar.org/
26.	Хәрәкәтле уйындар. Телмәр үстөрөү.	1				Практика	https://bashlang.ru/
27.	Тәбиғәт тураһында текстар. [ЙӘ] дифтонгыһы.	1				Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
28.	«Минең яраткан йәшелсәм». [ЙЫ] дифтонгыһы.	1				Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
29.	Йәшелсә һәм емештәр тураһындағы текст. [ЙЕ] дифтонгыһы.	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
30.	Яраткан емештәр тураһындағы текст. Һөйләмдә һүзҙәр тәртибе.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
31.	«Минең яраткан бесәйем». Һөйләмдә һүзҙәр тәртибе.	1				Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
32.	«Минең яраткан этем». Телмәр үстөрөү.	1				Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
33.	«Минең яраткан тутыйғошом». Телмәр үстөрөү.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/

2 КЛАСС

№ п/п	Тема урока	кол. часов			Дата		Виды, формы контроля	Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		всего	к/р	пр/р	по плану	по факту		
1.	Үтелгәнде кабатлау. Алфавит.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
2.	Һин кем? Һез кем? Башкорт теленең үзенсәлекле өндәре: [ә], [ө], [ү], [к], [ҕ], [с], [з], [һ], [ң].	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
3.	Һинең исемең нисек? Һөйләмдәрҙе һүззәргә бүлеү, һөйләмдәге һүззәр һанын билдәләү. Яңғызлыҡ исемдәрҙең язылышы.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
4.	Уның (уларзың) исеме нисек? Зат алмаштары.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
5.	Һин кайза йәшәйһең? Һорау алмаштары.	1					Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
6.	Минең ғаиләм. Эйәлек алмаштары «Минең, һинең, уның»	1					Текущий, устный	https://balalar.org/
7.	Мин туғандарымды яратам. Эйәлек алмаштары «Безҙең, һезҙең, уларзың»	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
8.	Ф.Мөхәмәтйәнов. Әсәйем. Һүзьяһалыш моделә: төзөү + се, бейеү + се, теген + се	1					Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
9.	Ф.Рәхимғолова. Бәхетле. Һүзьяһалыш моделә: балыҡ +	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/

	сы, языу + сы, журай + сы						
10.	Ғайлә һүрәте. Телмәр үстөрөү	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
11.	Минең мәктәбем. Исем.	1				Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
12.	Минең класым. Исемдәрҙән һан менән үзгәрәүе: уҡыуы + лар, китап + тар	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
13.	Мин мәктәпкә йыйынам. Исемдәрҙән күплек формаһы: кәләм + дәр, дәфтәр + зәр	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
14.	Мин уҡыуы. Исемдәрҙән зат менән үзгәрәүе.	1				Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
15.	Мин дәрестә. Исемдәрҙән зат менән үзгәрәүе.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
16.	Минең мауығыуҙарым. Һорауҙарға яуап биреү.	1	1			Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
17.	Дуҫтар менән уйындар. Һөйләмдән баш киҫәктәре.	1				Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
18.	“Куян һәм терпә” башкорт әкиәте. Һөйләмдән баш киҫәктәре.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
19.	“Төлкә менән әтәс” рус халык әкиәте. Һөйләмдә һүзәр тәртібе.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
20.	“Аҡ тирәк, күк тирәк” уйыны. Кылым тураһында төшөнсә. «Нимә эшләргә?», «Нимә эшләй» һорауҙары.	1				Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya

21.	“Тау хужаһы” уйыны. Кылым тураһында төшөнсә. «Нимә эшләйбез?» һорауы.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
22.	К.Даян. Тышта кар яуа! Кылым. «Кайза нимә эшләйем?» һорауы.	1					Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
23.	Ф.Мөхәмәтйәнов. Без уйнайбыз. Кылым. «Кайза нимә эшләйбез?» һорауы.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
24.	Тирә-як донъяны өйрәнәм. Сифат. «Ниндәй?» һорауы.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
25.	Бөжәктәр. Сифат. «Ниндәй?» һорауы.	1					Текущий, устный	https://balalar.org/
26.	Йәнлектәр. “Кайза? + кылым”, “Кайзан? + кылым” һүзбәйләнештәрән өйрәнәү.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
27.	Коштар. “Кайза? + кылым”, “Кайзан? + кылым” һүзбәйләнештәрән кабатлау.	1					Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
28.	“Карға менән тургай” әкиәте. “Кайза? + кылым” һүзбәйләнештәрән кабатлау.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
29.	Йорт хайуандары. “Касан? + кылым” һүзбәйләнештәрән өйрәнәү.	1					Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
30.	А.Игебаев. Актүш. Телмәр үстөрәү.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
31.	Тәбиғәт. Проект эше.	1	1				Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
32.	Һауа торошо. Телмәр үстөрәү.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/

33.	Йәйге уйындар. Телмәр үстөрөү.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
34.	Үтелгәнде кабатлау.	1					Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya

3 КЛАСС

№ п/п	Тема урока	кол. часов			Дата		Виды, формы контроля	Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		всего	к/р	пр/р	по плану	по факту		
1.	Мин танышам. Һөйләмдең баш һәм эйәрсән киҫәктәре.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
2.	“Камыр батыр” башкорт әкиәте. Һөйләмдең баш һәм эйәрсән киҫәктәре.	1					Текущий, устный	https://balalar.org/
3.	«Һин кайзан?» һорауы. Һөйләмдең эйәрсән киҫәктәре.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
4.	”Тирмәкәй” әкиәте. Һөйләмдең эйәрсән киҫәктәре.	1					Текущий, устный	https://balalar.org/
5.	Мин белем алам. Тура һәм күсмә мәғәнәле һүззәр.	1					Текущий, устный	https://huzlek.bashqort.com/
6.	«Нимәһез?» һорауы. Синонимдар.	1					Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
7.	“Урман мәктәбе” әкиәте. Антонимдар.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
8.	Мәктәп тормошо. Омонимдар.	1					Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
9.	Сәскәләр. Тамырзаш һүззәр.	1					Практика	https://balalar.org/
10.	«Карға	1					Текущий,	https://bashlang.ru/

	бугкаһы» байрамы. Тамырзаш һүзәр.						устный	
11.	Ағастар. Исем. Исемдең килештәр менән үзгәреше.	1					Текущий, устный	https://huzlek.bashqort.com/
12.	Урмандар. Исем. Исемдең килештәр менән үзгәреше.	1					Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
13.	Кыш. Исем. Исемдең килештәр менән үзгәреше.	1					Текущий, письменный	https://bashkortsoft.ru/
14.	Яз. Исем. Исемдең килештәр менән үзгәреше.	1					Текущий, устный	https://uchim-bashkirskiy-yazyk.htm
15.	Йәй. Исем. Исемдең килештәр менән үзгәреше.	1					Текущий, устный	https://balalar.org/
16.	Көз. Белемде контролләү.	1	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
17.	Кейем-һалым. Сифат һүз төркөмө.	1					Текущий, устный	https://balalar.org/
18.	Гардероб предметтары. Сифат һүз төркөмө.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
19.	Ф.Рәхимғолова. Яңы күлдәк. Сифат дәрәжәләре.	1					Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
20.	Г.Юнысова. Сәскәле күлдәк. Сифаттың артыктык	1					Текущий, устный	https://balalar.org/

	дәрәжәһе.							
21.	«Кемдең кейеме?» уйыны. Алмаш. Алмашты килеш менән үзгәртеү.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
22.	Баш кейемдәре. Алмаш. Алмашты килеш менән үзгәртеү.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
23.	«Күпме?» һорауы. Һан һүз төркөмө. Төп һандар.	1					Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
24.	Сәйәхәт. Кылым. Кылым замандары.	1					Текущий, письменный	https://huzlek.bashqort.com/
25.	Хәрәкәттә – бәрәкәт. Кылым. Кылым замандары.	1					Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
26.	Республикам буйлап сәйәхәт. Кылымдың хәзерге заманы.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
27.	Башкортостан таузарына сәйәхәт. Кылымдың үткән заманы.	1					Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
28.	Башкортостан йылгаларына сәйәхәт. Кылымдың киләсәк заманы.	1					Текущий, устный	https://balalar.org/
29.	Юл билдәләре. Кылымдың заман менән үзгәреүе.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
30.	«Йомро икмәк» әкиәте. Кылымдың заман менән үзгәреүе.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/

31.	Теплоходта сәйәхәт. Проект эше.	1	1				Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
32.	Өфө урамында. Телмәр үстөрөү.	1					Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
33.	Юл кағизәләре. Телмәр үстөрөү.	1					Текущий, устный	https://balalar.org/
34.	Үтелгәнде кабатлау.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/

4 КЛАСС

№ п/п	Тема урока	кол. часов			Дата		Виды, формы контроля	Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		всего	к/р	пр/р	по плану	по факту		
1.	Көн дә мәктәпкә барам. Тел тураһында дөйөм мәғлүмәт.	1					Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
2.	Ф. Тугызбаева. Мин укыусы. Фонетика һәм графика.	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/
3.	«Миңә ниндәй дәрәс окшай?» һорауы. Орфоэпия һәм лексика.	1					Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
4.	«Мин нимә укырга яратам?» һорауы. Исем.	1					Текущий, устный	https://balalar.org/
5.	Балалар дуслығы. Уртаклык һәм яңғызлык исемдәр.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
6.	Мәктәптәге дәрестәр. Исемдәрҙән һан менән үзгәрәүе.	1					Текущий, устный	https://www.yaclass.ru/p/bashkirskiy_ya
7.	Ғайләмдә яратам. Исемдәрҙән	1					Текущий, устный	https://bashkortsoft.ru/

	эйәлек ялғауы.						
8.	Мин тәрбиәле бала. Сифат.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
9.	Ғаиләлә балаларзың бурыстары. Сифаттың сағыштырыу дәрәжәһе.	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
10.	Минең шөгөлөм. Кабатлау.	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
11.	Рәсәй иле. Алмаш.	1				Текущий, устный	https://balalar.org/
12.	Г.Юнысова. Башкортостан. Зат алмаштары.	1				Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
13.	Башкортостан калалары. Эйәлек алмаштары.	1				Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
14.	М.Кәрим. Кайын япрағы тураһында. Күрһәтеү алмаштары.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
15.	Р.Ниғмәти. Ватан. Һорау алмаштары.	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
16.	Балалар фольклоры. Алмаш тураһында белемде нығытыу.	1				Текущий, устный	https://balalar.org/
17.	Безең ил. Белемде контролләү.	1	1			Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya
18.	Башкортостан райондары. һан. Кабатлау.	1				Текущий, устный	https://balalar.org/
19.	Башкортостан ауылдары. Ябай һәм кушма һандар.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
20.	Р.Шәкүр. Өфө.	1				Текущий,	https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya

	Төп һәм рәт һандары.					устный	kiy_ya
21.	Өфөлөгә Ботаника бақсаһы. Йыйыу һандары.	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
22.	Асылықул. һан. Үтелгәнде кабатлау.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
23.	Ай, Уралым. Телмәр үстөрөү.	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
24.	Йыл мизгелдәре. Рәүеш.	1				Текущий, устный	https://balalar.org/
25.	Һауа торошо. Сифаттарзың рәүештәрзән айырмаһы.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
26.	Башкортостандың экологияһы. Рәүеш.	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
27.	Ғабдрахман Кадыров - чемпион. Кылым. Һөйләмдә кылымдарзың урыны.	1				Текущий, устный	https://balalar.org/
28.	Муса Гәрәев – хәрби осоусы. Кылымдарзың зат менән үзгәреше.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
29.	Һатып алырға өйрәнәм. Кылымдың юклык формаһы.	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm
30.	«Эшләп табылған бер һум» әкиәте. Кылымдың заман формаларын кабатлау.	1				Текущий, устный	https://bashlang.ru/
31.	Магазинда. Телмәр үстөрөү.	1				Текущий, устный	https://uchim-bashkirskij-yazyk.htm

32.	Мин һатыусы. Телмәр үстөрөү.	1					Текущий, устный	https://www.yaklass.ru/p/bashkirs_kiy_ya
33.	«Белемдең сиге юк» әкиәте.	1					Текущий, устный	https://bashlang.ru/
34.	Йәй. Үтелгәнде кабатлау.	1					Текущий, устный	https://balalar.org/

Мәғлүмәт ресурстары

1. Башкорт телен үз аллы өйрәнеү өсөн «Интерактив башкорт теле» веб-ресурсы// URL: <https://bashlang.ru/> (мөрәжәғәт итеү вақыты 17.05.2022).
2. Балаларҙы өсөн «Балалар» интернет-порталы// URL: <https://balalar.org/> (мөрәжәғәт итеү вақыты 17.05.2022).
3. «Башкортостан» телерадиокомпанияһының «Тамыр» балалар һәм үсмерҙәр телеканалы // URL: <https://bash.news/bst> (мөрәжәғәт итеү вақыты 18.05.2022).
4. Башкортостан Республикаһының мәғлүмәт порталы // URL: <https://www.bashkortostan.ru/> (мөрәжәғәт итеү вақыты 18.05.2022).
5. Башкортостандың мәзәни донъяһы // URL: <http://ebook.bashnl.ru/dsweb/HomePage> (мөрәжәғәт итеү вақыты 23.04.2022).
6. Башкорт теленә өйрәтәүсе халыҡ-ара дистанцион система // URL: <https://region.bsru.ru/> (мөрәжәғәт итеү вақыты 23.04.2022).
7. Русса-башкортса онлайн һүзлек // URL: <https://huzlek.bashqort.com/> (мөрәжәғәт итеү вақыты 23.04.2022).
8. Башкорт телен үз аллы өйрәнеү өсөн кулланма // URL: <https://elib.bashedu.ru/dl/read/VahitovaSamouchBashkYaz.pdf/info> (мөрәжәғәт итеү вақыты 23.04.2022).
9. ЯКласс платформаны // URL: https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya (мөрәжәғәт итеү вақыты 10.06.2022).
10. Башкортса-русса һәм русса-башкортса тәржемәсе: <https://bashkortsoft.ru> (мөрәжәғәт итеү вақыты 10.06.2022)

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЕ УЧЕБНЫЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ УЧЕНИКА

Башкирский язык. Учебник для 2 класса для изучения башкирского языка (как государственного) в общеобразовательных организациях с русским языком обучения. Тулумбаев Х.А., Давлетшина М.С., Гиниятуллина Ф.М., Кинзябаева Н.Н. – Уфа: Китап, 2019.

Башкирский язык. Учебник для 3 класса для изучения башкирского языка (как государственного) в общеобразовательных организациях с русским языком обучения. Давлетшина М.С., Кинзябаева Н.Н., Садыкова Г.М. – Уфа: Китап, 2019.

Башкирский язык. Учебник для 4 класса для изучения башкирского языка (как государственного) в общеобразовательных организациях с русским языком обучения. Давлетшина М.С., Кинзябаева Н.Н., Садыкова Г.М. – Уфа: Китап, 2019.

МЕТОДИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ УЧИТЕЛЯ

Дәүләтшина М.С. Башкорт теле: укытыу рус телендә алып барылған дөйөм белем биреү ойшмаларында башкорт телен 2-се йыл өйрәнеүсе 3-сө класс укыусылары өсөн укыу кулланмаһы (башкорт телен дәүләт теле буларак өйрәнеүселәр өсөн) / М.С. Дәүләтшина, Н.Н.Кинийәбаева, Г.М.Садыкова. - Өфө: Китап, 2019.

ЦИФРОВЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ РЕСУРСЫ И РЕСУРСЫ СЕТИ ИНТЕРНЕТ

<https://bashlang.ru/>
<https://balalar.org>
https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya

МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

УЧЕБНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ

Ноутбук.

Мультимедийный проектор.

Магнитная доска.

Экран.

Музыкальные колонки.

Плакаты (в соответствии с основными разделами программы обучения).

ОБОРУДОВАНИЕ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ РАБОТ

Таблицы в соответствии с основными разделами программы обучения.